

Kirkollishallituksen kokous 27.8.2019

Pöytäkirja

Aika: 27.8.2019 klo 13.00-14.00
Paikka: Kirkollishallituksen tilat, Karjalankatu 1, Kuopio
Läsnä: arkkipiispa **Leo** (puheenjohtaja), metropoliitta **Arseni**, metropoliitta **Elia**,
kirkkoherra **Markku Salminen**, nunna **Elisabet**, **Hannele Meskus**, **Matti Tolvanen**
Esittelijät: palvelukeskuksen lakimies **Jari Rantala**, taluspäällikkö **Henna Mynttinen**
Sihteeri: Annaleea Kempainen

Palvelukeskuksen lakimiehen esittely

61

Selvitysmiehen raportti seurakuntaudistuksen etenemisestä hiippakunnittain

Selvitysmies Hannu Palsola on laatinut hiippakunnan piispoille 7.8.2019 päivätyn kirjeen koskien kirkon hallinnon uudistuksen etenemistä hiippakunnittain. **Liite 61.**

Esitys:

Kirje merkitään tiedoksi ja lisäyksenä todetaan, että 19.8.2019 Haminan ortodoksisen seurakunnan seurakunnanvaltuusto on hyväksynyt liittymissopimuksen Lappeenrannan ortodoksisen seurakunnan kanssa. Seurakuntaudistuksen lopputulosta käsitellään kirkollishallituksen 8.10.2019 pidettävässä istunnossa.

Päätös:

Esityksen mukaan.

Arkkipiispa Leon esittely

62

Palvelukeskuksen johtajan tehtävien hoitaminen

Esitys:

Palvelukeskuksen lakimies hoitaa oman toimen ohella palvelukeskuksen johtajan tehtäviä yhdessä palvelukeskuksen johtoryhmän kanssa 31.12.2019 saakka.

Perustelut:

Kirkon hallinnon uudistus on vireillä ja kirkolliskokouksen asettaman lakityöryhmän ja kirkollishallituksen asettamien kiinteistötyöryhmän, taloustyöryhmän ja hallinnon uudistuksen ohjausryhmän toimeksiannot käsittävät eri toimintojen arvioinnit kirkon kaikilla hallinnon tasoilla ja työryhmien raportteja käsitellään 25.11.2019 alkavassa kirkolliskokouksessa, jonka jälkeen voidaan arvioida palvelukeskuksen hallinnollista rakennetta ja tehdä tarvittavia päätöksiä resurssien kohdentamisesta. Tämän vuoksi on tarkoituksenmukaista päättää palvelukeskuksen johtamisesta vasta kirkolliskokouksen päätösten jälkeen. Palvelukeskuksen johtoryhmän jäsenet ovat antaneet suostumuksensa järjestelyyn.

Päätös:

Esityksen mukaan.

Palvelukeskuksen lakimiehen esittely

63

Nunna Elisabetin kirkolliskokousaloite palvelukeskuksen nykymuotoisen toiminnan arvioinnista

Kirkolliskokousaloitteessa esitetään palvelukeskuksen nykymuotoisen toiminnan arviointia osana kirkon hallinnon uudistamista sen selvittämiseksi, vastaako toiminta uusien muodostettavien seurakuntien toiminnan tarpeita muutosten astuessa voimaan vuoden 2021 alusta. **Liite 63.**

Esitys:

Kirkollishallitus esittää, että palvelukeskuksen toiminta arvioidaan vuoden 2020 aikana osana kirkon hallinnon uudistusta. Arvioinnissa tulee selvittää seurakunnille tuotettavien palveluiden tarve ja niiden tuottamisesta aiheutuvat kustannukset. Selvitys koskee henkilöstö- ja lakipalveluita, talouspalveluita, kiinteistöpalveluita, keskusrekisteriä, koulutusta ja kasvatusta sekä it-palveluita.

Arvioinnissa tulee ottaa huomioon tuotettavien palveluiden lisäksi julkisoikeudellisen yhteisön oikeudellisesta asemasta johtuvien velvoitteiden ja vastuiden hoitaminen. Hiippakuntien toiminnat, resurssit ja tilatarpeet arvioidaan omassa erillisessä selvityksessä, jota käsitellään kirkollishallituksen istunnossa 8.10.2019.

Perustelut:

Kirkolliskokous on vuonna 2018 päättänyt seurakunnalle tuotettavien palveluiden keskittämisestä ja erilliset työryhmät selvittävät omien toimeksiantojensa sisällön mukaisesti asioita ja raportoivat

ehdotuksistaan vuoden 2019 kirkolliskokoukselle. Osana uudistusprosessia on tarpeen arvioida myös palvelukeskuksen edellytykset ja resurssit hallinnon uudistuksen jälkeen tuotettavien palveluiden osalta.

Kirkolla on julkisoikeudellisena yhteisönä ja valtion apua saavana organisaationa velvoite hoitaa sisäinen valvonta palvelukeskuksen omassa toiminnassa sekä kirkollisveron kantajina toimivien seurakuntien osalta. Valvontatoiminnasta ja sen toteutuksesta palvelukeskus on vastuussa oikeuskanslerin virastolle ja eduskunnan oikeusasiamiehen toimistolle.

Päätös:

Esityksen mukaan.

Palvelukeskuksen lakimiehen esittely

64

Kuopion ortodoksisen seurakunnan ja Esko Huovisen kirkolliskokousaloite avustuksen myöntämisestä Kuopion ortodoksiselle seurakunnalle

Kirkolliskokousaloitteessa esitetään, että kirkolliskokous varaa määrärahan kirkon hallinnon uudistukseen liittyen seurakuntien yhdistymisestä aiheutuviin kustannuksiin ja avustuksiin. Kuopion ortodoksiselle seurakunnalle avustusta esitetään maksettavaksi yhteensä 611.261 euroa **liitteestä 64** tarkemmin ilmenevin perustein.

Esitys:

Kirkollishallitus esittää, että aloite hylätään.

Perustelut:

Kirkon hallinnon uudistuksen keskeinen tavoite on vahvistaa jäljelle jääviä seurakuntia taloudellisesti tarjoamalla palvelukeskuksen kautta tuotettuja keskitettyjä palveluita ja sitä kautta pienentämällä seurakuntien vuosikustannuksia. Seurakuntien vuosimenoista keskimäärin yli 2/3 osaa muodostuu henkilöstö- ja kiinteistökustannuksista, joiden osalta yhdistyvien seurakuntien on tehtävä tarvittavia sopeuttamistoimia talouden tervehdyttämiseksi.

Seurakunnilla on tällä hetkellä laskennallista rakennuksiin kohdistuvaa peruskorjausvelkaa noin 30 miljoonaa euroa ja kattamattomia eläkevastuita noin 20 miljoonaa euroa. Näiden vastuiden kattaminen ei ole mahdollista kirkon keskusrahaston kautta.

Kirkolliskokouksen päätöksen mukaisesti seurakunnille maksettavista muista kuin peruskorjausavustuksista ja erillisiin sopimuksiin perustuvista avustuksista luovutaan ja peruskorjausavustukset jaetaan erilliseen investointisuunnitelmaan perustuen tärkeysjärjestyksessä eri seurakunnissa määriteltyihin kohteisiin. Näillä perusteilla Kuopion ortodoksiselle seurakunnalle ei voida maksaa esitettyä erillistä avustusta seurakuntien yhdistymisestä aiheutuvien kustannusten kattamiseen.

Päätös:

Esityksen mukaan.

Palvelukeskuksen lakimiehen esittely

65

Metropoliitta Arsenin ja Metropoliitta Elian kirkolliskokousaloite hiippakuntarajojen tarkastuksesta

Kirkolliskokousaloitteessa esitetään Iisalmen ortodoksisen seurakunnan osalta yksittäisten kuntien siirtämistä Kuopion ja Karjalan hiippakunnan alueesta osaksi Oulun ortodoksista seurakuntaa ja Oulun hiippakunnan aluetta. **Liite 65a.**

Esitys:

Kirkollishallitus esittää, että aloite hylätään.

Perustelut:

Kirkon hallinnon uudistuksen keskeisenä tavoitteena on vahvistaa jäljelle jäävien seurakuntien taloudellista ja hallinnollista asemaa seurakuntien yhdistämisen kautta. Seurakuntia yhdistämällä voidaan vähentää moninkertaista ja päällekkäistä hallintoa, saada aikaan kustannussäästöjä kiinteistökulujen vähentämisen kautta sekä kohdentaa seurakuntien henkilöstöresursseja tarkoituksenmukaisella ja tehokkaalla tavalla pastoraaliseen toimintaan.

Yhdistämällä seurakuntia fuusion kautta voidaan seurakuntien tasejatkuvuus säilyttää ja keskittämällä seurakunnille tuotettavia palveluita voidaan saavuttaa verotuksellisia etuja ja säästöjä, joita ei uudistuksessa voida vaarantaa. Tässä uudistuksessa seurakunnat liitetään kokonaisuudessaan toisiinsa edellä mainituista syistä, eikä seurakuntien pilkkominen ole tämän vuoksi mahdollista.

Ehdotus voidaan ottaa erillisenä asiana käsiteltäväksi sen jälkeen, kun kirkon hallinnon uudistus on saatettu voimaan ja täytäntöönpanu.

Päätös:

Esityksen mukaan.

Merkitään, että Metropoliitta Arseni ja Metropoliitta Elia jättivät asiasta eriävän mielipiteen. **Liite 65 b.**

Taluspäällikön esittely

66

Kanttorien (Merras-Häyrynen, Matsi, Laukkanen) kirkolliskokousaloite avustuksen myöntämisestä kirkkolaulupäiviä varten

Kirkolliskokousedustajat Varvara Merras-Häyrynen, Juhani Matsi ja Sofia Laukkanen ovat esittäneet, että kirkolliskokous hyväksyy vuodelle 2020 10 000 euron määrärahan vuonna 2020 pidettäviä kirkkolaulupäiviä varten. Kirkkolaulupäivät järjestetään Joensuussa ja niiden järjestäjinä toimii Pyhien Sergein ja Hermannin Veljeskunta, Ortodoksisten Kanttorien Liitto, Joensuun ortodoksinen seurakunta, Ortodoksinen seminaari sekä Itä-Suomen yliopiston teologian osaston ortodoksinen kirkkomusiikin oppiaine. **Liite 66.**

Esitys:

Kirkollishallitus esittää, että kirkolliskokous päättää kirkkolaulupäivien avustamisesta talousarvion yhteydessä sekä määrittelee tarvittaessa avustuksen tarkemmasta käytöstä.

Perustelut:

Valtakunnallisia ortodoksisia kirkkolaulupäiviä on järjestetty jo 1920-luvulta alkaen. Kirkkolauluun panostaminen on tärkeää myös kirkkomme tulevaisuuden kannalta ja laadukas kirkkolaulu ja sitoutuneet kuorolaiset ovat toimivan jumalanpalveluselämän edellytys.

Päätös:

Esityksen mukaan.

Taluspäällikön esittely

67

Vuoden 2020 talousarvion linjaukset

Talouden BKT:n kasvu on valtionvarainministeriön arvion mukaan noin 1,2 prosenttia vuodelle 2020. Kirkon työehtosopimus on voimassa 31.1.2020 saakka. Palkkakehityksen odotetaan olevan maltillista, johtuen talouskasvun hiipumisesta.

Alustava talousarvio laaditaan edellisten vuosien toteutuneiden lukujen, kustannuspaikoista vastaavien toimihenkilöiden arvioiden perusteella sekä tehdyt päätökset huomioon ottaen. Arvion pohjana on myös käytetty vuoden 2019 toteutuman tietoja.

Valtionvarainministeriön ehdotus vuoden 2020 tulo- ja menoarvioksi julkaistiin 16.8.2019. Ortodoksiselle kirkolle on talousarviossa esitetty valtionavustusta 2 581 000 euroa vuodelle 2020. Hallituksen esitys vuoden 2020 talousarvioksi julkistetaan 7.10.2019.

Vuoden 2020 arvioidut toimintatuotot, kulut ja investoinnit tarkentuvat seuraavaan istuntoon mennessä. Talousarvion sitovuustaso on kustannuspaikka.

Esitys:

Talousarviosta päätetään lokakuun istunnossa. Valmistelua varten kirkollishallitus keskustelee talousarvion periaatteista ja kiinnittää linjauksissa huomiota ainakin seuraaviin asioihin:

- Seurakunnilta kerättävästä keskusrahastomaksusta suurin osa pohjautuu seurakuntien verotuloihin. Taloustyöryhmä on työstänyt seurakuntien jäsen- ja verotuloennusteita. Niihin pohjautuen on myös laadittu keskusrahastomaksuennuste tämän hetkisillä tiedoilla. Vuodelle 2020 on arvioitu kertyvän keskusrahastomaksutuottoja 2 260 000 euroa.
- Hiippakuntakanslioiden tehtävät, työnjako ja resurssointi arvioidaan syksyn aikana ja saadun tiedon perusteella laaditaan esitys lokakuun istuntoon.
- Kirkon omien opintojen sisällön tuotanto jatkuu vuonna 2020. Kontaktiopetuksen painopiste sekä valtaosa verkkokursseista siirretään tulevalle vuodelle, koska sellaisia opiskelijoita ei ole vielä valmistunut, joita kirkon omien opintojen suorittaminen koskee.
- Kirkon ja seurakuntien hallinnon uudistustyö jatkuu vuonna 2020 ja siihen varaudutaan myös talousarviossa. Hallinnon uudistuksella on oma kustannuspaikka kustannusten seurantaan ja budjetointia varten. Kustannuspaikalle kirjataan, lainvalmistelutyön kustannukset sekä organisaatio muutoksesta johtuvat kustannukset, kuten seurakuntien tukeminen muutoksessa.
- Viestinnän osalta tavoitteena on yhteiseen lehteen siirtyminen vuoden 2021 alusta. Taloustyöryhmä on tehnyt laskelman nykymallilla tuotettujen lehtien seurakunnille aiheuttamista kustannuksista. Tämän hetkisen arvion mukaan lehti vaatisi kahden henkilön työpanoksen syksystä 2020 alkaen sekä varautumisen lehden painatuksesta johtuviin kustannuksiin. Yhteiseen lehteen siirtyminen vaatii lisäresursseja ja siitä, johtuen kasvattaa keskushallinnon kustannuksia. Koko organisaation osalta yhteiseen lehteen siirtymisen tavoitteena on pienentää nykymallilla laadittujen lehtien kustannuksia.
- Keskitettyyn kiinteistötoimeen siirtyminen vaatii keskushallinnon osalta panostuksia sekä henkilöstöön että ohjelmistoon. Kiinteistönhallintajärjestelmän käyttöönotto ajoittuisi vuodelle 2020. Alustavan kiinteistöpäällikön arvion mukaan laitteistohankinnat ja kiinteistöhallintajärjestelmä sekä käyttöönoton kustannukset olisivat vuodelle 2020 noin 100 000 euroa
- Kirkon keskusrahastosta maksetaan erilaisia avustuksia. Vuodelle 2019 avustuksia budjetoitiin yhteensä 1 480 000 euroa:
 - Peruskorjausavustuksiin varattiin vuodelle 2019 150 000 euroa. Avustus oli aikaisempia vuosia pienempi johtuen keskeneräisestä kiinteistökartoituksesta ja lisäksi varoja kohdennettiin hallinnon uudistuksen edistämiseen.
 - Kirkollishallitus päätti 14.6.2016 toiminta-avustuksista seurakunnille vuosille 2017 –2019. Toiminta-avustukset alenivat portaittain taloussuunnitelmakauden aikana ja kirkollishallitus edellytti, että seurakuntien on tulevaisuudessa sopeutettava toimintansa ja kulunsa tulorakennetta vastaavaksi.
 - Lisäksi kirkko on avustanut vuosittaisella toiminta-avustuksella Ruotsin suomalaista ortodoksista seurakuntaa. Vuosittainen avustus on ollut 15 000 euroa. Seurakunta on lähettänyt kirkollishallitukselle avustusanomuksen 14.8.2019 vuosittaisen toiminta-avustuksen jatkamisesta ja mahdollisuudesta avustuksen korottamiseen, johtuen kohoavista vuokratkustannuksista. **Liitteet 67 a-d.**
 - Lapin ortodoksisen seurakunnan kanssa on voimassa oleva sopimus (31.12.2020 asti) pappi-kanttori työparin avustamisesta. Vastaavat sopimukset Vaasan ortodoksisen ja Joensuun ortodoksisen seurakunnan kanssa päättyvät vuoden 2019 loppuun. Vuodelle 2019 kirkko sai luvan käyttää valtionapua edelleen

avustamiseen kolttia ja syrjäseutuja palvelevaan seurakuntien hengelliseen toimintaan.

- Kuopion ortodoksista seurakuntaa avustetaan vuoden 2016 kirkolliskokouksen päätöksen mukaisesti venäjänkielisen papin kustannuksissa. Päätös avustuksesta oli kolmevuotinen. Maahanmuuttajapapin paikka täytettiin vuoden 2018 alusta, joten vuodelle 2020 avusta varataan 50 000 euroa.
 - Kirkolla on yhteistyösopimukset järjestöjen (ONL, PSHV ja Filantropia) sekä Valamon opiston kanssa. Sopimuksen mukaan kirkko maksaa heille avustuksen, jonka määrä tarkastellaan vuosittain. Vuodelle 2019 edellä mainittuja avustuksia on budjetoitu yhteensä 383 000 euroa.
 - Kulttuuriperintöön kuuluvien avustusten osalta kirkolla on yhteistoimintasopimus vuosille 2018 – 2022 Suomen ortodoksisen kirkkomuseon säätiön kanssa. Vuoden 2017 kirkolliskokouksen päätöksen mukaisesti kirkkomuseon avustus pienenee vuosittain kymmenen prosenttia, näin vuoden 2020 avustuksen määrä on 213 030 euroa.
 - Kirkollishallitus päätti 9.4.2019 että Valamon konservointilaitokselle ei myönnetä avustusta 1.1.2020 lukien vaan se kohdennetaan konservointiin ja konservointitarpeen selvittämiseen seurakunnissa. Konservointilaitoksen avustus vuonna 2019 on 90 000 euroa.
- Keskustalon ja Joensuun seminaarirakennuksen vuosittainen kunnossapito kilpailutetaan syksyn 2019 aikana ja tavoitteena on saada tarpeita paremmin vastaava sopimus. Joensuun seminaarirakennuksen osalta huoltomiehen tehtävistä vastaa pääosin talonmies. Kirkollishallituksen 14.6.2019 tekemän päätöksen mukaisesti keskustalon osalta pidättäydytään muista kuin terveellisyyteen ja turvallisuuteen perustuvista korjaus- ja muutostöistä, kunnes hallinnon uudistustyöt on saatettu valmiiksi
 - Keva on laskenut kirkollishallitukselle papiston eläkekassan jäljellä olevan eläkevastuun määrän vuosina 2017 ja 2018. Kokonaiseläkevastuun määrä on ollut laskelmissa hiljalleen aleneva myös papistolle maksetut eläkkeet ovat hieman alentuneet kahden viimeisen vuoden aikana. Maksettavien eläkkeiden määrän arvioidaan maltillisesti alenevan talousarviokauden aikana.
 - Sijoitus ja rahoitustoiminnan tuotot arvioidaan varovaisuuden periaatetta käyttäen. Sijoitus- ja rahoitustoiminnan kulut muodostuvat sijoitusasuntojen aiheuttamista kuluista, rahoituslainojen koroista sekä muista rahoituskuluista. Korkotuottoihin antolainauksesta on kirjattu Skiitta Oy:lle annetun lainan korko. Korkokulujen arvioidaan pysyvän alhaisella tasolla.

Seuraavassa kirkollishallituksen istunnossa esitellään yksityiskohtainen talousarvioesitys.

Päätös:

Esityksen mukaan.

Taluspäällikön esittely

68

Rautalammin ortodoksisen seurakunnan vapautuspyyntö keskusrahastomaksusta vuosille 2019 sekä 2020

Rautalammin ortodoksinen seurakunta on lähettänyt kirkollishallitukselle 18.8.2019 anomuksen vapauttaa seurakunta vuosien 2019 ja 2020 keskusrahastomaksusta **liitteet 68 a-d**.

Keskusrahastomaksun perusteet on määritelty Ortodoksisesta kirkosta annetussa laissa pykälässä 38. Lain kohdassa on myös määritelty että ”kirkollishallitus voi erityisestä syystä hakemuksesta osittain tai kokonaan vapauttaa seurakunnan tai luostarin suorittamasta sille määrättyä keskusrahastomaksua tai viivästyskorkoa”. Kirkollishallitus on istunnoissaan käsitellyt anomuksia vapauttaa seurakunta keskusrahastomaksusta, aikaisemmat päätökset ovat **liitteessä 68e**.

Rautalammin ortodoksinen seurakunta on saanut toiminta-avustusta vuosien 2008 – 2018 aikana yhteensä 285 000 euroa. Tällä hetkellä seurakunnalla on erääntyneitä keskusrahastomaksuja 15 982 euroa. Lokakuun lopussa erääntyy viimeinen vuoden 2019 keskusrahastomaksuerä, joka on 7 233 euroa. Seurakunnalla ei ole muita maksamattomia erääntyneitä ostovelkoja.

Esitys:

Kirkollishallitus myöntää Rautalammin ortodoksiselle seurakunnalle 20 000 euroa toiminta-avustusta keskusrahastomaksujen kattamiseen vuodelle 2019.

Perustelut:

Seurakunnan kassatilanne on tällä hetkellä melko heikko. Seurakunta itse on ollut valmis yhdistymiseen jo aikaisemmin, mutta seurakuntien hallinno uudistusta on viety eteenpäin yhtä aikaa koko seurakuntakentässä. Yhdistymisneuvottelujen ollessa kesken on tarkoituksenmukaista käsitellä asia vain vuoden 2019 osalta.

Päätös:

Esityksen mukaan.

Huomionosoitukset 69

Arkkipiispa Leon myöntämät huomionosoitukset:

Tapio Maljonen, ritarimerkki 1.lk	16.7.2019
Leena Saranpää, ritarimerkki 1.lk	16.7.2019
Elena Nemlander, ritarimerkki	16.7.2019
Jorma Kupari, mitali	16.7.2019

Siunauskirjat:

Anne ja Samuli Aropaltio	16.7.2019
Tuomas Lempinen	15.8.2019
Kari Moilanen	15.8.2019
Ulla Pesola	15.8.2019
Pirjo Welling	15.8.2019

Esitys:

Merkitään tiedoksi.

Päätös:

Esityksen mukaan.

Tiedoksi

70

a) Hallinto-oikeuden päätös, liite 70a.

Esitys:

Merkitään tiedoksi.

Päätös:

Esityksen mukaan.

Pöytäkirjan tarkastajat

71

Esitys:

Istunnon pöytäkirjan tarkastavat nunna Elisabet ja Matti Tolvanen.

Päätös:

Esityksen mukaan.

Aika ja paikka alussa mainitut

Puheenjohtaja

Leo
Helsingin ja koko Suomen arkkipiispa

Pöytäkirjan tarkastajat

Nunna Elisabet

Matti Tolvanen

Kirkollishallituksen istunnon sihteeri

Jari Rantala

PÖYTÄKIRJAN TARKASTUS

Kirkollishallituksen istunnon 27.8.2019 pöytäkirja on tarkastettu sähköpostilla 27.8.2019 ja todettu se kokouksen kulun mukaiseksi.

Pöytäkirja on lisätty kirkon nettisivuille 28.8.2019 ja määräaika oikaisuvaatimukselle ja valitukselle lasketaan edellä mainitusta päivämäärästä.

